

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

• V edinstvu je moč.

EDINOST izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnosti in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naravnine, reklamacije in inserate prejema Opravnost, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi donosi se pošiljajo Uredništvu via Terrete. »Nuova Tipografia«: vsak mora biti frankiran. Rokopisi oziroma posebne vrednosti se ne vrnačajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav seno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Narodnost in država.

(Drugi del konca).

Pisatelj ima prav, ko trdi, da je treba v ustavnej državi, v katerej pride na površje zdaj liberalna, zdaj konservativna stranka, skrbeti za to, da se načela prehitro in brez vsacega prelaza ne menjajo. V tem obziru je priporočljiva zmernost ne le vladu, temuč tudi strankam, kajti, ako znaga konservativna stranka in hoče kar naglo vajete preveč napenjati, morajo se ti vajeti k malo utrgati in stranka se je morda za več časa onemogočila.

Zmernost pri uvažanju novih načel in novega postopanja je sploh najbolj priporočljiva vsakemu državniku, kajti nič ni nevarnejše gledé države, nego prenagljenje in skakanje iz ene sisteme v drugo.

Ustavna forma vlade je tudi po našem menenju za naše razmere še vedno najboljša, in naj italijanski pisatelji še toliko pišejo proti parlamentarizmu. V ustavnej državi ima javno menenje svoj opravičeni upliv; ono je korektiv in sodišče za poslance naroda. Da ima tudi parlamentarizem svoje pomanjkljivosti, to je gotovo, ali vsaka forma vlade jih ima.

Vsakdo pa mora vendar priznati, da načelo ustavne vlade zadosti dobro varuje ljudske pravice, ne da bi prevrnilo ves društveni red, kakor bi to storila razna radikalna načela, katera se izražajo v ljudovladi, v komunizmu in socijalizmu. Vsa ta načela dajojo malo garancije za stalnost; kjer pa ni stalnosti, tam tudi ni pravega napredka, kajti brez miru in so-

lidnosti v državi ne množi se poduk in tudi blagostanje ne.

Da pa nobena država brez dobro urejenih finančnih mora napredovati, tudi to je istina, prav tako mora država propasti, v katerej se preveč širi borsna igra, in v katerej je vse bogastvo papirnato, le navedezno, pobedno hiši iz papirja, katero prva burja odnese.

Da se v ustavnej državi vrše mnoge protekcije, to je naravno, kajti i poslanci so navadni ljudje, podvraženi človeškim slabostim in strastim, ali v republiki je gotovo protekcionizem še večji. Sploh ima pisatelj prav, ako zagovarja ustavno državo nasproti vsem drugim formam vlade, tudi se ne more pobijati njegova trditev, da je cinizem in preširoka vest onih, ki so na čelu državi, tej zadnjeg veliko nevarnejša, nego vse rovanje socialistov.

Ali pisatelj je moral dobro premisli, da so v Avstriji korupcijo do najvišje stopinje povzdignoli baš pristaši one stranke, ki je hotela nemško Avstrijo, in katera še danes trdi s pisateljem samim, da Avstrija mora postati ali nemška, ali pa mora propasti.

Pisatelj se celo mej vrstami tolaži, da se ta poprejšnja tendenca avstrijske politike zopet povrne, kar pa Bog varuj, ker potem bi se kmalo tudi pri nas vgnjezdile uprav arabske, boljše turške razmere, katere pisatelj gotovo boljše pozna od avstrijskih.

Avstrija, tega naj si bode bivši ministeri gotovi, nema več sredstev ni moči, da bi vsa avstrijska ljudstva ponemčila; za to delo je prekesno.

Žal koči. Skoz moje okence je gledala siva glava na širno morje ter motriła, kakó se boré silni valovi, kako hitre ladije z brodovi v zavetje. Ko opazi mene, umakne se z okna. Čez nekaj časa se pa oprovrata in osornim glasom me starec praša, kaj hočem tu na njegovej zemlji. Početkom sem nisem vredel, kaj bi mu odgovoril; razmišljam sem: ali bi mu rekel, da bi rad v zavetji onazoval bližajoči se vihar, ali da bi se rad obranil silo ga vetrar. Konečno se oločim za drugo, če tudi bi bil lahko došel še pred viharjem domov. Starec me je nekoliko časa motril o noge do glave, potem je pa zmagjal sè svojo sivo glavo ter mi namignol, nij grem za njim. Stopil sem v hišico. V njej ni bilo skoraj nič posobnega, kar pa vendar nesmem zamolčati, to hočem dobrovoljnemu čitatelju in čitalnjici tukaj nvesti. V jedem kotu je brela alkoholov luč po trinogom, na kojem je bil lonec. To, mislim, bilo je starcu ognjišče. V drugem kotu blizu okna je bila majhna miza, na njej nekaj knjig, pisalna priprava, nekaj pariprev in puška. To je pa vendar čuden človek, tako sem si mislil. Čemu neki puški in celo na mizi. Strah me je malo minil, ko sem opazil, da jo je starec prav poprej le snailil. Nid mizo na steni je visela slika mlade ženske. Čuden, nek neprizeten vtis je vplival na m, ko sem premisljeval ter razsodil, da se to piše na strinjan: siv starec in pri mlada ženska. Razum drugih načinov priprav ni bilo v sobci nič drugačega.

Starec mi ponutil stol pri oknu; sam pa se teži blizu načne motreč me še velino kakor da bi hotel kaj posebnega najti v mojih očeh. Po dolgem molčanju, tarec vendar spregovori: »Od kod ste?« Ko mu ogovorim, prasi me še, kaj delam. Povem mu, da studiram všičko gimnazijo. Starcu se lice očitno spremeni.

Ako hoče Avstrija se dobro razvijati, mora danes v prvej vrsti računati s svojimi Slovani, in ona ne sme nititi tega dela dosti zamuditi, kajti vsaka zamuda v tej zadevi bi jej utegnola postati osodopolna.

Da more bivši minister tako tja v en dan govoriti o podrejenju avstrijskih Slovanov pod nemški jarem, to ne kaže nič druzega, nego žalostno resnico, da ima Avstrija dosti preveč takih državnikov, kateri premalo poznajo nje zgodovino, še manj pa nje denašnje faktične razmere.

Vsa Avstrija sestoji skoraj iz dveh tretjin Slovanov, in ta ogromna večina krepkega ljudstva naj bi se pokorila 7 milijonom Nemcev, in okolo 4 milijonom pravih Madjarov, in morda kot smešnim zaveznikom 200.000 Primorskim Italijanom.

Kateri pameten državnik more kaj tacega še danes trditi. Solidarnost mej Slovani denes postaje toliko večja, kolikor bolj se na nje pritska, in Avstriji bi bile popolnoma vezane roke, ako bi hotela še enkrat začeti Giskrijade in Auerspergijade, ona ne bi mogla proti Jutrovem nobenega sigurnega koraka storiti, da ima doma nezadovoljne Slovane, kajti vsak tak korak bi jo več približal največji nevarnosti.

Vsak pameten državnik torej danes more videti, da se mora Avstrija prej ko prej preleviti v federalistično državo, v katerej bi uživali Slovani svoje popolne narodne pravice. Tukaj na Jugu naj se ne zavira Slovanom gospodarstvo po peščici tako in tako nezadovoljnih Italijanov, ampak osnuje

naj se prej ko prej politična administrativna grupa iz vseh onih dežel, v katerih prebivajo Slovenci in Hrvati v velikoj večini, s tem postavi Avstrija naravno trdnjavo proti južnemu sosedu, kateri potem tudi najboljše uvidi, da tukaj nema iskati ničesar.

Oni državnik, ki pa misli, da ta cilj doseže z nemčevanjem, kako se moti, kajti poskušnje so dokazale, da je nemčevanje na Primorskem rodilo: ne ponemčevanja, ampak poitalijančevanje, katero pa ne more biti v interesu Avstrije.

Na severju mora prav tako Avstrija prej ko prej stalno vrediti razmero z Čehi in Poljaki, kateri se danes ne dado več ponemčiti in morejo z velikim uspehom odbijati vsako enako nasilje. Ako pa je na Ogrskem po priznanju pisatelja samega jako nevarno postal madjarizovanje, gotovo ne bode manj nevarno nemčevanje in centralizovanje takraj Litave.

Denes uža Nemci iz prave Nemčije, pristaši Bismarkovi, svetujejo Avstriji, naj se prej ko prej poravnase svojimi Slovani, in to iz čisto nemškega stališča, češ, da Avstrija dela le panslavizmu v roke, ako prej ko prej ne postane kolikor toliko Slovanska država, katera naj bi iz slovanskega stališča Rusiji postala tekmovalka; kako more potem še avstrijski državnik govoriti o političnem podredjenju avstrijskih Slovanov pod avstr. Nemce?

Naj bode to zadosti v dokaz, da Avstrija mora slovo dati za vselej

»Vsem, da se mi tudi vi čudite, ker bivam tako sam. Res, čuden človek, ne li? dejal je in prvikrat sem ga videl, da se je malo nasmehnil.

»Dragi moj, povejte mi, ali ste poznali svoje staršice?« Željal me je iznenadilo to prušanje. Kaj mora vendar videti ta človek toliko simpatičnega na meni, da me pravi to, kar se sam nisem mnogokrat mislil; kajti oče in mati sta mi bila ubožna ter sta mi umrila, ko sem bil mlad. Oč tedaj sem pa pri bogatem svojem strijeti, kateri prav očetovski zame skrbi. Povem tedaj, da sem jih le malo poznal. Vidno se j' spremenil moj sosed pri teh besedah. Gosteje se je valj dim iz njegove pipe in on ja še dalje molčal. Povabil me je slednjic v svojo hišico, kjer sva pila brijevec. Pihača je razgrela starcu možgane. Nenamoma je začel:

»Gospod! Vi se boste čudili mojemu vedenju. Ko sem Vas prvikrat videl, imel sem o Vas vse drugačno menenje nego sedaj. Obraz Vaš se mi je zdel nekako znan, a pozneje sem izprevidel, da sem se j' varal. Ali ker vidim, da so mi odmarjeni le še kratki dnevi, nočem Vas zakrivati, zakaj sem se tako zeljal pomotil, ko sem Vas prvikrat videl. Povem Vam pa, da ste Vi prvi v tem kraju, kateremu zaupam.«

Starec je govoril kako navdušeno. V srce se mi je smilil, ko sem spoznal, da ga mučijo spomini na minolost, ki so mu učinili in zagrenili vse življenje. Krepko sem mu stisnil roko ter se mu zahvalil za zaupanje. To ga je vidno razveselilo. Zlivši čašico brinjeveca v grlo začne:

(Konec prib.)

nemčevalnej politiki in centralističnej osnovi, ter da mora le kot federalistična, vsem v njej živečim narodom, v prvej vrsti pa slovanskej večini pravična država napredovati. — Da se k temu cilju vedno bolj približuje, uprav v tem prepričanju vidimo mi neko jamstvo za lepšo bodočnost Avstrije, nikoli pa ne v slabo mej vrstami skritimi upi pisatelja, bivšega ministra.

Dr. Tr.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanski zbornici je 23. t. m. poslanec Bärnfeind interpeliral zastran nevarnosti razširjenja goveje kuge iz Bosne. Poslanec Meznik je priporočal olajšavo obdačevanja britolških in gospodarskih zadrug. Potem je poslanska zbornica na predlog poslancega Zeithammer-ja izročila oba načrtia zoper anarchistike odseku štirindvajset udov, izvoljenih iz vse zbornice. Vladna predloga glede predružiče volilnega reda za državni zbor za dunajsko okolico, izročila se je po daljši razpravi odseku za volitveno predružičbo. Vladna predloga, glede vredbe rek v Galiciji, izročila se je po življem razpravi z 112 glasovi proti 74 odseku 24 udov, izvoljenih iz vse zbornice. Poslanec Menger je naglašal, da se Galiciji daje prednost pred drugimi deželami in da bi treba bilo ozir jemanji na vse reke v državi. Poslanec Czernawski pa se je opiral na to, da se za Galicijo uže sto let nič ni storilo in da je skrajni čas, da se tudi zanje kaj stori. Poslanec Suess je izjavil, da se vsem drugim deželam stori neznanska krivica, ako se predloga pozakoni. Vse pruge vladine predloge so se v prvem čitanju izročile zadevajočim odsekom.

Proračunski odsek je 26. t. m. sprejel Jurečkovo resolucijo, ki vladu nalaga, naj se podviza z razpravami glede vredbe bogoslovskega pošuka na praškem vseučilišči; temu nasproti pa je bila odbita resolucija poslancega Sturma, naj se ustavovi bogoslovna fakulteta na českem vseučilišču v Pragi.

V ogerskej poslanski zbornici je bil 24. t. m. zavrnjen predlog poslancega Ugron glede samouprave katoliške cerkve. Hrvatje so se glasovanja vzdržali.

Vnanje dežele.

Mej Rusijo in Nemčijo se je sklenila pogoda zastran vzajemnega izročevanja nemških, oziroma ruskih podanikov, pri teh le hudo telstvih in pregreških: naklep zoper osebo vladarjevo in vladarjeve obitelji, umor, poskušeni umor, po zakonu prepovedano delanje in hranjenje razpoljivih tvarin.

Italijanska poslanska zbornica zanj razpravlja kolonialno politiko. — 23. t. m. je Depretis zahteval 150.000 frankov kredita za podporo onih gorskih vasi, katere so poškodovali plazi. V egiptovskem priznanju je italijanska politika prava Šviga Švaga čez dva praga, ona sicer sprejema predloge velevlasti, ali pravi, da bi enketa Anglijo razčailla in priporoča, naj Evropa odstopi od tega zahtevanja, ako Anglija prevzame mejnaročno poročstvo.

Italijani se pripravljajo na to, da zasedejo Beikul pri Asabu, ker je egiptovska posadka to mesto zapustila. To pa se je zgodilo, ker je angleška vlad tako hotela ter Italiji to zasedenje priporočila; da je Italija dolge svoje prste takoj stegnola na Beikul, kdo se bode temu čudil; saj je znano vsemu svetu, da Italija pobira kosti, katere je drugi mečejo v usta.

Volitev v francoski senat so bile zadnji ponedelek izvršene; izvoljenih je bilo 67 republikancev in 20 konservativcev. Republikanci so pridobili 22 sedežev,

Na angleški vlado se valje iz vseh strani tolike težave, zapreke in preglavice, da je čudno, da ne omaga pod veliko težo. Domā se ima bojevati z nevidnim, pa toliko nevarnišim sovražnikom — dinamitem, gledé zunanjih zadev je navskriž v vso Evropo, vojna v Sudanu je delata skrb i na vseh krajih sveta se kažo dan na dan kraj — Matjaževa vojska.

novne nevarnosti, posebno pa v Egiptu. — Dinamitardi ne mirujejo, ampak vedno gosteje in grozneje se oglašajo. Ne mine teden brez atentata v Londonu. 24. t. m. so bili trije dinamitni atentati, dva v poslopjih poslanskih zbornicah in eden v strosslavem pa tudi zlopovestnem gradu Tower. Poslopije poslanskih zbornic je močno poškodovano, dva rednika in še nekaj drugih oseb so hudo ranjeni. V gradu Tower so vse šipe v oknih popokale, vstal je ogenj, kateri so pa k malu pogasili; več oseb je bilo nevarno ranjenih. — In kaj bo z Egiptom, ki je postal največja rana v angleškem životu? Avstrijska, nemška in ruska vlad zahtevajo s francosko vred, da se tam varujejo interesi teh držav, in če te vlade prevzemajo poročstvo za posojilo, katero Egipt neobhodno potrebuje, potem zadobé tudi pravico do nadzorstva egiptovskih finanč in s tem vse egiptovske uprave. Potem pa bi Anglija vse zgubila, kar si je z vojno pridobil, i še pri tem ne bi ostalo, tudi sueški kanal bi se odtegnol neomejene angleške oblasti, v angleških naselbinah bi vstal upor za uporom in one bi odpadle od Anglije kakor odrezane veje. Ali se tedaj Angleška more udati zahtevanju velevlasti, in kaj potem, ako se upre? Za resnice, izvolje je teško, vsakako pa oso-dopolno.

S francosko-kitajskega bojišča se 24. t. m. poroča, da s Francozje napadli močne utrdbi kelunške, pa bili odbiti ter so zgubili 75 mrtvih in ranjenih.

Nove Goineje južne kraje namjerjava angleška vlad si ovojiti.

Senatu severno-amerikanskih držav je 25. t. m. predložil Edmund načrt zakona zastran ubranjenja in kaznovanja budodelstev, storjenih v zedinjenih državah in družih deželah z razpoljivimi tvarinami.

DOPISI.

V Trstu. 23. januarija. — Danes 23. t. m. so se pokopali zemski ostanki prerano umrlega g. Antonia Šeklija, bivšega učitelja in predsednika narodne čitalnice v Kobaridu.

Umrl je bil bolehati o velikej noči lanskoga leta in trdovratna ter pogubnosa sušica ga je primorala, napotiti se v tržaško bolnišnico, kjer je po dolgej, mučnej bolezni izlahnol blago svojo dušo v 21. dan t. m. Kako je bil rajnki priljubljen vsem znancem njegovim, pokazalo se je o njegovem pogrebu kajti, da si je umrl v tujej zemlji, daleč od svojega ljubljenega Kobarida, imel je krasen pogreb; udeležilo se ga je nad 80 g. učiteljev in profesorjev, njim na čelu g. nadzornik Klodič, ki je se svojo ljubezniostjo tolažil brezupnega očeta rajnega. Prišlo je tudi iz Soških hribov k pogrebu mnogo gospodov, ki so rajncemu izkazali poslednjo čast. — Unet za svoj narod, delaven, trudljubiv, bil je najblažji učitelj, ki so ga imeli naše gore. Umrl je sicer zata svet, a njega spomin bo vedno živel mej vsemi, ki so ga poznali. Boditi mu zemljica lahka.

V tržaški okolici, 22. januarija. — Čitali smo v »Imparziale« od 13. t. m. in tudi v št. 4. Etinstoti, kako je razpiti g. Iv. M. Lovrenčič obžaloval svojo zmoto, da se je dal zapisati neodrešenim, in iz srca nas je veselilo. Ali ko smo čitali zadnjo neštevijo v »Cittadino«, kako se je ta kukavica zopet Poldetu v naročje vrgla, strmelj smo, misleč: kakšna sokrovica se pretaka po tvojih žlab, tako trden je tvoj značaj, da te vsaka sapca omije. Ko še celo g. Poldio na tvoj značaj gradowe zida, ko ti priporoča, da bodi zvest vojak »Cikorje«, jasno je ko beli dar, koliko možganov imaš v glavi.

Tudi glasoviti Žrial, ko je čital dopis iz sv. Ivana v št. 4. Etinstoti, rekel je, da Slovenci le z lepa kaj ž njim opravijo, kajti kolikor več bodo o njem pisali, toliko več bo rogovili. Tedaj je on uže star gardski Cikorje in velika škoda, da ni bil rojen proti koncu minolega vojka, ker govoriti bi pod Napoleonom I. bil nosil marsalsko palico, kakeršnih pa iredenta ne more zdaj še deliti.

Gospod Vrzota, ko mej svoje pristaže v razgovor pride, pa se takole baha: Jaz sem bil c. k. žandar, tam sem se izučil, jaz sem izobražen, civiliziran in ta Ščavaria ne bo mene učila. Toraj okoličan, to vam je vojska Cikorje, to so vaši osrečitelji, to so karabinarji, ki bodo Kranjčev Ž Općine gonili, da nas rečijo. Čas je blizu, to se vse zgodi, ko bude rojen Antikrist, ali gorje Cikorji, ko se prebudi in na vseh krajih sveta se kažo dan na dan kraj — Matjaževa vojska.

Okoličan ne daje se preslepeti od breznačajnikov, ki vam denarja in dela obečajo; pomislite, da prav s žalji svojih rok njih žepo polnite, menj tem ko vi le toliko služte, da ubogo živite. Pomislite, prav zdaj, ko huda burja in mraz vam jemljeta zaslužek, vsakdanji kruhnik, je li kakšen gospod te cikorje toliko usmiljen, da vam iz vaše bude pomore? Jasno je, da ti gospodje nas hočejo porabiti za vse druge namene.

Cikorje pristaže pa vsak trezen okoličan lahko spozna po njih pajdaših. Le poprašajte, kaki poštenjaki in kristiani so to, in izveste marsikaj, da se bo vam tako gnusilo, da boste pljuvali pred njimi, in kadili za njimi.

Podgržnik.

Prosek dne 25. januarija 1835. —

(Cesarica v Proseku). — Ustreza Vaše želji pošiljam Vam popis obiska Nj. V. presv. cesarice v Proseku. To Vam pred vsem moram reči, da istorija v Tagblattu o razgovarjanju našega župnika (ne kaplana) s presv. cesarico je popolnoma izmišljena. Resnica je le to, da je bila cesarica v Proseku, prišla je gori res kakor so časniki naznali, pa ni bila na Koncovcu, ampak o t studenca je šla po nekem oskem klancu do vojaških barak. (Pot je kazal nek financar, s katerim se je razgovarjala in ga po marsikaterih rečeh popraševala); potem ko je prišla k znamenju (milji) pred pokopališčem, mesto da bi bila šla po glavnem cesti v vas, krenola je proti pokopališču, potem po poti zad za pokopališčem, prišla je od zadnjega v vas do cerkve. Resnica je tudi, da je župnik cerkev odpril, da pa dam ni poznal, to je tudi res, pa saj večkrat mora cerkev odpirati, kajti večkrat gospe, katere gori dohajajo, žele v cerkev, ker pa cerkovnika pri cerkvi ni, odpre g. župnik ali kdo drugi — Dame pa tudi g. župnika niso spoznale, ker je bilo zelo mraz in je burja pihala, imel kapo na glavi, oblečen bil v čez površno suknjo (Kaisermantel). Govorila ni nobena nič z g. župnikom, ker ni bil nagovorjen, ni tudi nobene nič nagovoril. Pri odhodu je pa dvorna dama Majlath g. župniku hotela dar v roke potisnoti, in še le zdaj je spoznal, da ga dame niso spoznale; (saj nosi on vedno kolar) g. župnik se je zahvalil, rekši, da je faj mošter, nato mu ona začudeno reče: »Salo sind sie der Ortsfarrer« in šla je za onima, kateri ste prav hitro po ulici za farožem zopet zginole, ker so se zaledli ljudje zbirati in so nekateri uže glasno trdili, da je cesarica, drugi pa zopet zanikali, zato so pa hitro po nekej stranskej poti zopet iz vasi odšle — glavne ceste so se pa zmirjal ogibale in dokler so v Proseku bile, niso bile spoznane. — Neka ženica, katera jih je srečala, je pa eno domo nagovorila: »Koša se paratize quella sjora« (mislišta je najbrže reči imperatrice) — in dame so se pa na to prav sladko namisljale. — (Cesarica je imela prav gost črn pajčelan čez glavo in ker so imeli pinjalnike v rokah in si je c-sarica z pinjalnikom obraz zbrivala, zato so celo nekateri mislili, da so kake Tržičanke, župniku se je le to čudno zdelelo, da so te dame tako pobožno molile mej tem ko Tržičanke navadno tega ne storijo, cesarica je pokleknola pred Mater božjo in prav pobožno molila.

Kar je Tagblatt prinesel to so tudi dunajski časniki ponatisnoli. — Tagblattov reporter je menda tudi tega menjenja, da vaški fajmošter mora biti močan, debel, kajti ni si upal reči, da razgovor se je vršil mej župnikom in on je župnika za kaplana štempljal.

Čudno je se vsem zdelelo, da je cesarica prišla v takem vremenu peš po strmih stezah v Prosek, ali kakor pravi vse Nje spremstvo, visoka gospa ima možki pogum. Tudi proški zdravnik, g. dr. S., je srečal cesarico, ko je šel v Miramar kamor je bil poklican, pa ni cesarice niti pozdravil, ker tudi on je ni spoznal.

IZ Bazovice dne 21. prosenca. —

(Vedenje g. plm. Mirkoviča proti ces. kralj. služabnikom). — Draža Edinosti, dane ti imam o tukaj poročiti, da je g. plm. Mirkovič, okrajni glavar na Općinah, prej v Bazovici, vedno mislil, da ga ne more nobeden strahovati. In vendar se je našel človek, kateri ga je spravil v kozji rog in ta je g. Andr. Z. krajšč. ces. kr. mitničar v Bazovici.

Najprej je začel z njim zaradi nekoga Čiča, kateri ni hotel plati mitnino. Voznik, nagovorjen od oružnih bližnjih gosp. po g. plm. Mirkoviču, kateri koj pride in zahteva, da se mitnica vozniku ospre (ne da bi voznik mitnino plačal). Mitničar mu koj odgovori, da on mitnico ospre, ali voznik mora prej mitnino plačati, in ē hoče plm. g. Mirkovič voznika dalje spustiti, naj pa on zanj plača. Slednje može odgovori, naj se p. ē pri političnih rečeh in reči, pri katerih se nema pečati, naj pusti na miru. Na to ga začne plm. Mirkovič po njegev navadu zmerjati z malščanom in »sl-parji« in da on mu hoče pokazati pot, od koder je prišel.

In res, naš plm. Mirkovič pokliče g. mitničarja na cas. kr. sodišče v Trst, katero je pokazalo g. plm. Mirkovič vrat.

Ko je pa g. plm. Mirkovič bil odpravljen za odhod na Općine z več vozmi na loženega blaga, hotel si je prihraniti mitnino s tem, da je ukazal voznikom, naj sami na rokah prepeljejo vozove skozi mitnico in onkrat mitnico vole prepričati. Mitničar videc, kam pes tako moli, zprej mitnico. Ko vidita g. plm. Mirkovič in njegova soprga, da sta v zanjkah, da sta voznikom denar za mitnino in potem hajdi na Općine. Ker so začeli sodniki tako postopati, kako bi moral postopati pa prosti in ne olikano ljudstvo? Lep izgled!

Bazovčan.

IZ Kanala, 22. januarija. — Ker je nastopil pust, to je čas veselic in zabave, šinolo mi je v glavo, da sem lanjsko leto bral v »Sočie« — v katerej številki ne vsem — dopis iz Kanala, da napravi naša čitalnica podučeno predavanje s tombolo. To je dobra misel, a prišel je uže drugi pust in kmalu tudi post ali o tem ni sluha ne duha. Zakaj pa — nevem. Morda iz finančnih ozirov, ali temu bi se dalo pomagati; naša čitalnica ima mnogo časnikov. Ako bi se jih nekaj manj potrebnih opravilo, pribranila bi si toliko, da bi lahko vsaj enkrat v letu priredila kakov veselico. Temu vzrok je menda le oni gospod, ki veliko obeta, pa malo izpolni. Neka reformacija čitalnice bi bila silno potrebna, kajti drugače bi bilo bolje, da bi sedanji napis snili in mesto njega napravili drugo tablo z napisom »kvartalnica«, ker preveč se kvarta prav v našej čitalnici.

To ni prav, a se slabšeje, da so igralci v enej in istej sobi s čitalnici, ker mej igralci navadno ne nastane drugega kričanje, da čitalnici sami ne morejo pazljivo čitati.

Snega imamo po naših hribih toliko, da še zelo stari očetje ne pomnijo takega. Posebno v Lokovcu ga je nenavadno veliko, na kakem mestu meri nad 2 metra. Pravijo da po hudej zimi pride dobro leto. Bog ga daj!

Č-a.

IZ Goč pri Vipavi dne 23. t. m. — (Lp. dop.) (Nesreča). — Sprejmite, dragi čitalji Edinosti, tudi iz naše vaši nekateri vrstice. V ponedeljek 19. t. m. je naš g. župan, Ivan Vertovec, šel v somenj v Sežano z namenom, da bi nekaj blaga prodal. Grede od doma naroči, da ne pride tisti dan domov, ampak da obišče svojega priatelja učitelja na Krasu. Žali Bog ni mu bilo dano, da bi še koga obiskoval.

Peljajo iz Sežane, na voglu, kjer drži pot na Tomaj, prebrne se voz, na katerem so sedeli stirje ljudje. G. župan Ivan Vertovec je sedel v sredini, pada tako nesrečno z veza in se na sence tako udari, da je potem ob 1 uri popolnoma v Gospodu zaspal. Hajnik je imel še le 34 let in bil osem let vdevec, ter samo 2 leti poročen. Zena mu je na porudo umrla in kmalo potem tudi otrok. Nemila mu je bila osoda ves čas njegovega življenja. Boril se je rajnki ves čas za našo narodnost in za naše blagostanje.

Ni mu bilo težavnog se žrtvati za naš narod; ako bi imeli mnogo takih mož, bila bi se uže pred več leti ustavnila čitalnica v naši občini. Pred enim letom je bil rajnki izvoljen županom. Tudi tu je bil na pravem mestu. Vsi so ga spoštovali, vse so ga ljubili, kakor otroci očeta; vse ga je slušalo. V dokaz temu je: Ko je došel žalostni glas iz Sežane o nesreči rajnega, popraševala je vse občina, je li res, pa saj ni tako ranjen, vsaj še pride mej nas, vsaj domov da bi pripeljali, kar se je potem tudi zgodilo. V sredo 22. t. m. je bil rajnki v Sež

Ko so poslednjo pesmico zapeli, ne eno oko ni suho ostalo. S teškim srcem smo se ločili in zapustili gomilo. Zadnje besede g. župnika so bile: Bog mu daj večen mir in pokoj, večna luč naj mu sveti. Občinarjem pa ostane rajnik v večnem spominu, tako naj ostane tudi drugim. Bog daj njemu vrednega nastopnika.

Bodi mu zemljica lahka!

Občinar.

Iz Černomilja. 20. januvarja. — Zvezo c. k. pošte mej Kočevjem in Ljubljano imamo uže dolj časa in nam je popotovanje v Ljubljano in dalje veliko vgodne, nego poprej skoz Novomesto, pa še bolje bi bilo, ako ne bi treba bilo v Kočevji prenočevati.

Pa tudi cesta veliko težavo dela c. k. pošti in tudi potnikom; cesta je res nova, ali vendar preslaba. Stara cesta je strašno strma ali pri vsem tem c. k. pošta rajši po njej vozi, nego po novej, ker po novej je neštevilno jum, po starej vsaj teh v tolkej meri ni. Upamo da bode naš novi načelnik čestnega odbora bolj skrbel za zboljšanje ceste, nego je njegov prednik g. Šušteršič. Ali ta se je odpovedal načelnštvu, ne vem, ali zarad premnozega opravila, ali prepiše plače, ali pa se je mož nezmožnega čutil težavno službo opravljati. Da je služba res težavna in da je gosp. Šušteršič ni najbolje opravljali, dokaz je to, da ima novozvoljeni načelnik čestnega odbora, gosp. Vertin veliko opravila, prvič ker se ljudje pritožujejo o slabej cesti in drugič, ker je moral g. Vertin precej pre dne svojega nastopa dati natoli veliko kupov kamenja, za katerega pripravo je njegov prednik imel veliko časa in ugodnejšega vremena.

Namesto kamenja za cesto se gospod Šušteršič zanima bolj za posipanje mestnih ulic, katere nemajo vodotokov in bode voda kamenje odnašala, ako bi ga že toliko bilo. Ako bi to mestno posipanje resnično kaj veljalo, ne bi se meščani na dejelni odbor pritoževali. Ali kaj hočemo, sami smo si krivi, saj imamo v mestu mož, kateri so tukaj rojeni in ulice in mestne potrebe bolje poznavajo, nego sedanj naš župan, gospod Šušteršič. Pa kaj hočemo, domačin se nobeden ni toliko za to službo potezal, kakor prav zdaj omenjeni.

Iz slov. Goric na Štajarskem. 21. januvarja. — Prek hribe, doline, — bellin se val! Pri nas je nastopila z novim letom prava pravčata zima, ne zaradi mraza, velikočar zarad zapadlega snega, kateri je dosegel 4 čevlje na debelosti. Snežilo je teden dni zaporedoma. Takega snega uže dolgo ne pomnimo. Koliko nam je pa ta sneg škode povzročil, to se ne da izreči, nezmerno veliku je. Sadno drevje je polomljeno, da je človeka strah pogledati. Jablane in slike, drevesa v naj lepši rasti in najročitnejša so včinoma polomljena, nekatera pri vršičih, druga pa pri deblu. Bolj stara in močna drevesa imajo pa bolj stranske veje polomljene. Ljudje tukaj iz tega sklepajo, da se bode jeseni tudi sadno drevje tako lomilo pod težo sadja. Po li res, to pokaže uam še le prihodnost. Bog daj da bi se vresničilo.

Tukaj še imajo nekateri posestniki mnogo jabolk (načelnov) za prodaj; ker so mislili, da bode po zimi cena poskodila do 20 gl. šternjak; ali goljufali se so, sedaj plačujejo po 12—14 gl. šternjak, jeseni pa 16—18 gl.

Bojimo se zelo za letošnjo ozimino, ki jo utegne nam zima poškoditi, ker zemlja ni zmrznena prvi, sneg pa ima debelo skoko, ker tako ne more zrak skoz prihajati, tedaj je mogoče, da nam še letošnji sneg kruh odvzame. Ljubi Bog, odvrni od nas to nesrečo, ker ta bi nas grozno zadeva.

Domače in razne vesti.

Cesarica v Trstu. V soboto proti 11. uri dopoludne se je cesarica vkrcala na jahto «Fantasie» ter odpeljala v Pulj; spremljali so jo princeninja Auersperg, gospica pl. Majlath, višji dvornik baron Neepsa in nje telesni zdravnik. Vreme je bilo neprijetno, precej buda mrzla burja. Ob širih popoludne je prišla ladija v Vallen-maggiore, kjer se je presvitla gospa izkrcala ter obiskala trdnjava «Punta Cristo» in ogledala velikanski vrteči stolp; potem pa se odpeljala dalje v Pulj in tu na ladji prenočila. Drugo jutro o polu desetih je stopila na suho in ogledala arsenala, kjer jo je sprejel poveljničarski arsenał baron Manfroni ter jo vodil po raznih prostorih. Potem se je napotila v kapelo mornarične vojašnice, kjer je bila pri tihem sv. maš. O polu enajstih se je zopet vkrcala na jahto «Fantasie», ki je ob enajstih zapustila puljsko luko ter ospustila proti Riki, ker pa je bilo morje v Kvarneru jako razburjeno, obrnola se je zopet ter prišla o polu treh v puljsko luko. Ob širih popo-

ludne pa je odpula proti Trstu ali zarad hude burje ni mogla do Trsta ter je morala iskat i zavjetja v piranskej luk, in ker je bilo drugo jutro, v pondelek, morje še vedno vsled burje jako valovito in težaj «Fantasie» ni mogla pred Miramar, poslala je na Najvišji ukaz avstrijsko ogrski Lloyd i parnik na kolesa «Arciduchessa Cariotta» opoludne pred Piran, naglo ga kolikor mogoče okrasil, da je sprejel in pripeljal presvitlo gospo v Miramar, kamor je kmalu po širih popoludne dospel. Ob sedmeh urih in 45. minutih pa je odpeljal poseben vlak cesarico in njeno spremstvo na Dunaj.

Imenovanja. Policijski oficijal Ernest Jory je bil imenovan za pristava in pisarničnega vodjo pri tržaškem policijskem vodstvu, in policijski kancelist N. K. Beltrame za oficijala. Diurnist pri okrožnem sodišču v Gorici Peter Josip Vittori je bil imenovan za kancelista pri okrajnem sodišču v Voloski.

Trgovinski minister je potrjal baron Karola Reinelta, predsednikom in Ivana pl. Vučetiča podpredsednikom trgovske zbornice Tržaške za leto 1885.

Umrta sta, v Borštu, oče našega mil. škofa, 80 letni posestnik Blaž Glavina, in v Trstu eden najboljših zdravnikov dr. Josip Košuta, rojen okoličan.

Načelnštvo tržaške trgovske zbornice. Trgovinski minister je potrjal baron Karola Reinelta, predsednikom in Ivana pl. Vučetiča podpredsednikom trgovske zbornice Tržaške za leto 1885.

Slovanska čitalnica v Trstu bode imela v soboto svojo tretjo predpustno zabavo; veliki ples pa bode v soboto dn 7. februarja. — Tudi v čitalnici je letos živahn predpustno veselje.

Detal. podp. društvo razposila po Trstu krasna vabila na veliki ples, ki bode 7. t. m. v gledišči Fenice, in ki obča biti velikansk. — Tri deputacije odbornikov hodijo vabiti vso več tržaško gospodo in uže zdaj se pripravljajo krasne dekoracije.

„Tržaški Sokol“ je imel kakor znanci v soboto svoj veliki ples, katerega smemo vrstiti mej najlepše in najsi ajnejše plese v Trstu v tem predpustu.

Velika čitalnična dvorana je bila prenapolnila, prav tako vse postranske sobe;

mej gosti smo opazili tudi nekatere go-

spode iz krogov najviše aristokracije

Tržaške brez rokovic; četverko je plesalo nad 100 parov; ali nad vse je navdušal

plesalce narodni ples. **Kolo,** katerega so

plesali Sokoli v ličnej Sokolske; opravi-

krasotice pa v raznih narodnih nošah;

to vam je šlo, lepo in precizno, kakor

balet v gledišču. Navdušeni gledalci so

tako ploskali, da se je moralno **Kolo** ponavljati. Opazili smo posebno veliko

število res krasnih gospodičin v tako

lepih teatralih. — Toliko lepe in nališ-

pane mladine je navdušilo še starejše

Sokole, da so nazadnje začeli prav pridno

rattati. Nekajeno veselo je trajalo do ranega jutra. **Tržaški Sokol** dela vso

čast našemu narodu v Trstu, vreden je

torej največje podporje vših pravih redoljubov.

Kontisija za pogodovanje okolice je zopet dejala več kosov pašnika v Gro-

padi v prepoved z namenom, da one nele-

pogozdi.

Spomenik petstoletnega

zdrženja Trsta z Avstrijo V

letu 1882 se je v Trstu ustavnih poseben odbor v ta namen, da se napravi

spomenik petstoletnega zdrženja Trsta z

Avstrijo ter je nabiral doberke za spo-

menik, a uže davno se o tem odboru nič več ni slišalo. Iz zapisnika se je munici-

palne delegacije od 16. t. m. pa se vidi,

da se omenjeni odbor obrnil na občino,

da se mu dovoli postaviti spomenik v

vrtu nasproti glavnega vhoda železniške

postaje. Dovolj-nje se je dalo, in tako

upamo, da bo spomenik v kratkem času

stal na omenj-nem, prav pripravnem

mestu.

Tržaške novosti:

Tržaški namestnik je odpotaval v pon-

delek zvezer v B. Č. kjer ostane več dni

Mestni žgor bode imel sepet jutre sjo-

pri katerj se bode mej drugim obravna-

vali tudi predlog delegacije zarad usta-

novljenja italijanske preparandije. — M-

estni očetom ne gre z glave zavod za lo-

žeje poitaljančevanje.

Društvo Austrije bode imelo dne 10

t. m. v gl. dišen v romantični veliki ples,

za katerega — uže zoaj delajo velike pri-

prave.

Poskus samomora. 25 le na postrižnicu,

Elizabeta T. iz Pomerije v pondeljek se

samomornila na romanični ples v kočino,

v katero je primel la fo-fuc, šla je potem

pod doma, al v ulici Torretta se je zgru-

dila — a t. in so jo tam našli na po-

metu ob 9 uri zvečer. — Odnesli so jo

v bolnico, kjer vlegne ozdraviti. Uže sepet nesrečna ljubezen!

Požar. V ulici della Pietà se je vnel ogenj v hiši št. 358; hitro došli ognjobranci so ogenj k malo zaušili, brez da bi bil napravlji posebno škodo.

Huda zima vlada letos v Trstu, iz Kranjskega pa vsaki dan drahajo sem poročila o velikanskih zameth; saj je pred nekaterimi dnevi celo zmrzlo nek Slovak na potu iz Planine v Postojno.

Kožice v Trstu so bile uže ponehale in vse je misilo, da bo uže kenec te bolezni, ali v zadnjem času je ta bolezna sepet močnejše nastopila in magistrat je moral, uže zaprto pomočno bčnico sotop odpreti.

Policijsko. 25letni čevljar Izidor H., je v pondelk vkradel izpred predjavnice Aug. Valenčiča, Via St. Giovanni, 4 velnate rute, ali policija mu je bila za hrbitom in ga dejala pod ključ. — 25letni pek Engelbert L., se je sam prijavil policiji in se zatežil, da je vkradel nekemu natakarju zimsko suknjo. Zeleni je najbrže prostega stanovanja vsaj za nekaj časa. — Nek drzen tat je te dni kraču, ki je nesel na rakah nove hlače, v ulici Madonna del Mare, hlače o belem dnevu iz rok vzel in z njimi zbežal, zastonj je bilo vse kričanje csnjenega krača. — 21letnega ogljarja Antona Z. je policija zaprla ker je v tepežu z nožem ranil nekega Llydovega mornarja. — Policija je zaprla te dni še 2 druga potepuhna in 2 ničvredni ženski.

Izpred sodnije. Obsjeti so bili te dni: Anton Furlan. 53 letni kmet iz Črnotčev v koperskem okraju na 6 mesecov ječe, ker je pred sodnijo po krivem pričal — Miha Jursič iz Starade v Pedragškem okraju in njegova žena Kata-Rina vsak na 1 teden zapora, ker sta pustila z i pol letnega lastnega otroka brez varstva pri ognjišču, vsled česar je otrok v ogenj padel in precej umrl. — Zaradi enacega prestopka je bila obsojena Marija Markuza, rojena Abram iz Komna na 5 dnevov zapora. — Anton Rechberger 34letni Tržačan na 3 mesec težke ječe, ker je na sveti večer razsajal in na glas klel ter motil božjo službo v Avberiju na Krasu, in Jožefa in Franca Kastela prvega na 3, drugega na 5 mesec težke ječe, ker sta na javnej uici preteplala konjederca, ko je nekega psa učulovil.

Iz Doline se nam piše v 27. dan t. m.: Veselični odsek Dolinske čitalnice je te dni sklenil prirediti drugo veselico v dan 15. f. brvarjed t. l. z nagovorom, deklamacijami, petjem, igro in srečkanjem. Natanjene spored se objavi prihodnje. Upati je, da nas blagovole čest, sosedje in č. gostje iz Trsta tudi to pot se svojim pohodom počastiti. Na svidanje!

Vabilo k veselicu, katero piredi čitalnica v Kubedu v dan 8. februarja t. l. spored: 1. Pozdrav. 2. Ne udajmo sel. F. S. Vilhar, pojme zbor. 3. Gorazd: Misijamo, deklamacija. 4. Bož. živil. I. pl. Zajc; pojme zbor. 5. Govor. 6. Fr. S. Vilhar: Mornar. Samospiev za bariton solo z spremlj. vanjem na glasoviru, pojme g. P. 7. S. Gregorčič: Po bitvi, deklamacija. 8. Pesem koroških Slovencev, pojme zbor. 9. Tombola. Vstopna k veselici le 10 kr. — Radostnosti se ne stavijo meje. — K obilej uitežbi vladivo vabi.

Odbor. **Vabilo** k slovesnej besedi v spomin Valentunu Vodniku, katero piredi **Narodna čitalnica** v Vipavi dne 2. svetega 1885. v svojih prostorih. Spored: 1. Slavnostni govor Vodniku v spomin, govori g. V. Rohman. 2. **Ilirija oživljena**, 3. Vilhar: **Slavjanska** moški zbor, 4. Hajdrih: **Mladini** moški zbor, 5. starečnica v prvem naistropju: vesela igra v enem dejanju, 6. Komilčni prizor s petjem, 7. Ples. — Šira godba Bianchi iz Trsta. Vstopna 30 kr. sedež 20 kr. vstopna k plesu 50 kr. K obilnej uitežbi vabi.

